

PËRMBLEDHJE

RAPORT MONITORIMI

ZBATIMI I STRATEGJISË KOMBËTARE TË ARSIMIT 2021-2026

TABELA E PËRMBAJTJES

1. HYRJA.....	2
2. KONTEKSTI	3
Integrimi.....	3
Demografia.....	3
Tregu i punës.....	3
Arsimi Parauniversitar	4
Liria Akademike.....	4
Kërkimi Shkencor	4
Arsimi i Lartë.....	5
Financimi i Arsimit	5
Kuadri Ligjor.....	6
3. METODOLOGJIA.....	6
Shqyrtimi i Literaturës.....	6
Grumbullimi i të Dhënave	7
Analiza e Treguesve të Performancës	7
Vlerësimi sipas serive kohore	8
Dokumentimi dhe Raportimi	8
4. PËRMBLEDHJA EKZEKUTIVE	8
4.1 Gjetjet Kryesore	8
A1. Sigurimi i gjithëpërfshirjes dhe pjesëmarrjes në arsimin parauniversitar.....	8
A2 Sigurimi i mirëqenies sociale dhe emocionale të nxënësve.....	9
A3 Përmirësimi i formimit dhe karrierës së mësuesve	10
A4 Zbatimi i kurrikulës së bazuar në kompetenca	10
A5 Zhvillimi i kompetencës digjitale	11
B1 Rritja e performancës së shkollës.....	11
B2 Sigurimi i Performancës së Sistemit Arsimor përmes Strukturave Gjithëpërfshirëse të Vlerësimit	11
C1 Përmirësimi i Cilësisë së Arsimit të Lartë.....	12
C2 Nxitja e Përsosmërisë në Mësimdhënie dhe Kërkim Shkencor.....	12
C3 Ndërlidhja e Institucioneve të Arsimit të Lartë me Tregun e Punës	12
C4 Sigurimi i Ndershmërisë Akademike dhe Transparencës.....	13
C5 Rritja e Statusit Socio-Ekonomik të Studentëve	13
C6 Internacionalizimi i Arsimit të Lartë në Shqipëri.....	14
C7 Avancimi i Infrastrukturës së Teknologjisë së Informacionit dhe Komunikimit.....	14
5. TABELA PËRMBLEDHËSE E ZBATUESHËMRISË SË OBJEKTIVËVE TË POLITIKAVE TË ARSIMIT PARAUNIVERSITAR	16
6. TABELA PËRMBLEDHËSE E ZBATUESHËMRISË SË OBJEKTIVËVE TË POLITIKAVE PËR MENAXHIMIN DHE SIGURIMIN E CILËSISË.....	23
7. TABELA PËRMBLEDHËSE E ZBATUESHËMRISË SË OBJEKTIVËVE TË POLITIKAVE PËR ARSIMIN E LARTË	25

Ky publikim është financuar nga Bashkimi Evropian. Përmbajtja e tij është vetëm përgjegjësi e Qëndresës Qytetare dhe nuk reflekton domosdoshmërisht pikëpamjet e Bashkimit Evropian.

1. HYRJA

Qëndresa Qytetare është një organizatë e fokusuar tek fuqizimi i rolit të qytetarit në shoqëri dhe komunitet me synimin e përmirësimit të qeverisjes nëpërmjet angazhimit dhe aktivizimit qytetar. Në aktivitetin e saj që nga viti 2016, Qëndresa Qytetare nëpërmjet raporteve, takimeve, tryezave të vazhdueshme, është fokusuar në evoluimin e zhvillimit të arsimit, analizimin e problematikave dhe angazhimin në dhënien e sugjerimeve drejtuar institucioneve përgjegjëse me synim përmirësimit në ofrimin e shërbimit arsimor në vend për të rinjtë.

Qëndresa Qytetare prej 7 vitesh ka ekspertizë në monitorimin e politikave publike dhe nëpërmjet raporteve permanente monitoron shpenzimet financiare që kryejnë universitetet publike, me qëllim, bërjen transparente për publikun dhe studentët në veçanti. Në mënyrë të vazhdueshme fokusi ka qënë tek politikat arsimore dhe implementimi i tyre.

Ky raport do të konsistojë në monitorimin e zbatueshmërisë së “Strategjisë Kombëtare për Arsimin 2021-2026” të miratuar me Vendim Nr. 621, datë 22.10.2021 nga Këshilli i Ministrave, si dhe për të bërë transparente në mënyrë analitike se si është zbatuar dhe implementuar kjo strategji në dobi të nxitjes së zhvillimit të arsimit në Shqipëri dhe cilat kanë qënë standartet e reja të arritura.

Gjithashtu ne besojmë që nëpërmjet këtij raporti montorimi rritet mundësia e orientimit dhe efikasitetit të të gjitha grupeve të interesit duke nisur nga studentë, pedagogë, mësues, drejtues akademikë apo administrativë, por edhe nga vetë institucionet drejtuese të arsimit si në nivel lokal dhe qendror. Gjithashtu ky raport mund të shërbejë si një bazë e të dhënave për çdo ekspert të interesuar apo që ka në fokus zhvillimin e arsimit.

Strategjia Kombëtare e Arsimit sot është **në vitin e tretë të implementimit të saj**, pra ç’ka përbën gjysmën e afatit të parashikuar në vendim për zbatueshmërinë e plotë të saj. Kjo periudhë 3-vjeçare shërben për të bërë një analizë të ndërmjetme dhe për të kuptuar në mënyrë më konkrete ecurinë e zbatimit si dhe ritmet me të cilat institucionet po vendosin në zbatim objektivat e parashikuara. Një analizë në nivel afatmesëm do shërbente si një pasqyrim i gjendjes së deritanishme të zhvillimit si në nivel infrastrukturor apo edhe kurrikular. Kjo e parë në tërësi vjen si një analizë që do i paraprijë dhe do i shërbejë gjithashtu edhe një raporti tërësor mbi implementimin, arritjet dhe sfidat në përfundimin e afateve të parashikuara në VKM-në mbi të cilën është miratuar.

2. KONTEKSTI

Integrimi

Shqipëria në aspiratat e saj për anëtarësim me të drejta të plota në Bashkimin Evropian, në vitin 2020 ka hapur procesin e negociatave. Në vijim të unifikimit të politikave dhe progresit në procesin e negociatave me Bashkimin Evropian (BE) si dhe të vazhdimësisë së planifikimit strategjik të mëparshëm, u miratua më 22 Tetor 2021 "Strategjia Kombëtare për Arsimin 2021-2026", kjo si një vazhdimësi e Strategjisë Për Zhvillimin e Arsimit Parauniversitar 2014-2020, Strategjisë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim 2015-2020 dhe një sërë politikash të tjera të rëndësishme kombëtare, që lidhen me zhvillimet në fushën e arsimit. Kjo strategji përfshin për herë të parë në të njëjtin plan zhvillimor si arsimin parauniversitar dhe arsimin e lartë në vend.

Demografia

Arsimi në të gjitha nivelet e tij po përballet me sfida, të cilat detyrimisht ndikojnë edhe në qasjen dhe zhvillimin e politikave. Kriza demografike është kthyer në një problematikë evidente vitet e fundit. Sipas shifrave të publikuara në raportin e fundit nga INSTAT¹, në Janar 2023 rezulton se deri në moshën 29 vjeç, Shqipëria ka 40,325 më pak të rinj se një vit më parë. Referuar shifrave zyrtare nga INSTAT nga viti 2020-2023 nga Shqipëria janë larguar 112,362 shtetas, specifikojmë këtu raste të një emigrimi legal dhe të matshme nga ana e autoriteteve.

Tregu i punës

Në tremujorin e katërt të vitit 2023 referuar shifrave të INSTAT² deklarohet se 22% e të rinjve të grupmoshës 15-29 vjeç janë të papunë. Ndër të rinjtë e po kësaj gupmoshe të cilët janë ekonomikisht jo-aktivë, shifrat tregojnë se 1.4% e tyre deklarohen si të papunë të dekurajuar. Nxënësit apo studentët përbëjnë 72.6% të të rinjve ekonomikisht jo-aktivë. Këto tregues tregojnë për një vështirësi të ndërlidhjes së programeve mësimore, institucioneve arsimore me tregun e punës.

---

¹ <https://www.instat.gov.al/media/11653/popullsia-e-shqiperise-1-janar-2023.pdf>

² https://www.instat.gov.al/media/13102/atfp-tr4-2023_press-release.pdf

Arsimi Parauniversitar

PISA³ është një program i OECD-së lidhur me Vlerësimin Ndërkombëtar të Studentëve, e cila mat aftësinë e nxënësve 15-vjeçar për të përdorur njohuritë dhe aftësitë e tyre të leximit, matematikës dhe shkencës. Nëpërmjet këtij testimi synohet adresimi i një serie sfidash të arsimit siç janë ndërveprimi e nxënësve me shkollën, si institucion arsimor si dhe me mësuesit e tyre. Rezultatet e testit të PISA-s⁴ për vitin 2022 shënuan indikatorët më të ulët krahasuar me të gjithë testimet e kryera më parë në këtë program. Në testimin e matematikës nxënësit shqiptar grumbulluan 69 pikë më pak se në vitin 2018, në testimin e leximit grumbulluan 47 pikë më pak krahasuar me vitin 2018 dhe në testimin e shkencës grumbulluan 41 pikë më pak se në vitin 2018. Shqipëria rezulton me rënien më lartë të indikatorëve matës krahasuar me vendet e Rajonit të Ballkanit Perëndimor dhe Evropës.

Liria Akademike

Raportet ndërkombëtare kanë specifikuar problematika evidente që lidhen me liritë akademike. V-Dem⁵ (Varietetet e Demokracisë) është një matës i nivelit demokratik sipas vendeve. Në raportin e fundit të publikuar 2023 për Shqipërinë rezulton se indeksi i lirive akademike⁶ është në masën 0.68 duke shënuar rënie krahasuar me vitin 1992 (0.73). Nivelet e lirive akademike dëshmojnë në rënie edhe nga kritikizmi i akademikëve ku edhe ky indeks sipas raportit të vitit 2023 ka shënuar nivelet 0.34, nivel më i ulët po ashtu se në vitin 1992 (0.36). Këto tregues paraqesin mjedisin jo të lire akademik mbi të cilin zhvillohet arsimit i lartë në vend dhe nivelet mbi të cilat ngrihet kërkimi shkencor.

Kërkimi Shkencor

Universitetet duhet të kishin laboratorët e kërkimit shkencor, por ky vazhdon të mos jetë një realitet për Shqipërinë. Studimi i fundit i Science⁷ një matës prestigjioz për artikujt e botuar në të gjitha vendet e Evropës në fushën e fizikës, biologjisë, kimisë, matematikës, mjekësisë, bioteknologjisë, inxhinierisë dhe shkencave të tokës, e rendit Shqipërinë të fundit në Evropë për kërkimin shkencor. Shqipëria rezulton me

³ <https://www.oecd.org/pisa/>

⁴ <https://www.oecd.org/publication/pisa-2022-results/>

⁵ https://v-dem.net/data_analysis/CountryGraph/

⁶ https://v-dem.net/data_analysis/CountryGraph/

⁷ <https://www.monitor.al/studimi-shqiperia-e-fundit-ne-europe-per-kerkim-shkencor/>

6 artikuj të botuar për 100,000 individë, duke u renditur edhe si vendi i fundit në Rajonin e Ballkanit Perëndimor. Rezultatet e shënuara nga Shqipëria kanë diferencë të theksuar me treguesit e arritur nga vendet e rajonit, ku në raport Serbia renditet e para me 69 artikuj për 100,000 individë, e cila ndiqet nga Mali i Zi me 50 artikuj për 100,000 individë, më pas Maqedonia e Veriut me 21 artikuj për 100,000 banorë dhe Kosova me 15 artikuj për 100,000 banorë. Zhvillim pozitiv mund të konsiderohet rritja buxhetit të shtetit për vitin 2024 ku janë alokuar 1.5 miliardë lekë për kërkimin shkencor, duke rezultuar me një rritje me 742 milionë lekë krahasuar me një vit më parë.

Arsimi i Lartë

Cilësia dhe transparenca e universiteteve ka qënë ndër vite në vëmendjen e rankuesve ndërkombëtar duke na dhënë nëpërmjet një pamje gjithpërfshirëse situatën e menaxhimit dhe zhvillimit të arsimit të lartë në vend. QS World University Ranking⁸, është një renditës ndërkombëtar që e bazon metodologjinë e matjeve të tij në reputacionin e akademikëve, nivelin e arritjeve të studentëve pas diplomimit, partneriteteve të universiteteve me bizneset dhe ndërlidhjet e studentëve me tregun e punës. Këto tregues masin orientimin që universiteti ka drejt tregut dhe jo vetëm aspektin e kërkimit shkencor që ofron. Në renditësin për Evropën, ku janë rankuar 688 universitete, janë bërë pjesë 6 universitete shqiptare, 4 prej të cilave publike, Universiteti Bujqësor i Tiranës i renditur i 605, Universiteti i Durrësit “Aleksandër Moisiu” i renditur i 606 dhe Universiteti Politeknik i Tiranës i 658, si dhe 2 private Universiteti Epoka dhe Universiteti Bedër. Universitetet shqiptare rankohen në fashën e fundit të universiteteve evropiane duke rezultuar me rënie graduale në rankim. Këto raporte dhe matës ndërkombëtar japin tregues që dëshmojnë situatën emergjente dhe plot sfida të të gjitha niveleve të arsimit në vend, kjo duke e parë në këndvështimin krahasimor si në lidhje me vendet e rajonit të Ballkanit Perëndimor ashtu dhe të Evropës.

Financimi i Arsimit

Buxheti për arsimin është një zë tjetër që po ashtu ka ardhur në rënie sistematikisht vitet e fundit, ku në vitin 2024 janë alokuar vetëm 2.29% e Prodhimit të Brendshëm Bruto. Ky buxhet është baza kryesor mbi të cilin bazohet implementimi i investimeve dhe zbatimi i politikave në arsim.

⁸ <https://www.topuniversities.com/>

Kuadri Ligjor

Aspekti ligjor i rregullimit të arsimit në Shqipëri bazohet në Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë dhe ligje të veçanta që rregullojnë arsimin parauniversitar dhe atë të lartë. Kushtetuta përcakton të drejtën për arsimim për të gjithë dhe specifikon që arsimit mesëm i përgjithshëm publik është i hapur dhe falas. Arsimit mesëm profesional dhe arsimit të lartë mund të kushtëzohen vetëm bazuar në aftësitë e nxënësve dhe studentëve.

Ligji nr. 69/2012 për arsimin parauniversitar thekson të drejtën e çdo individi për arsim pa diskriminim, duke vendosur parime që mbështesin gjithëpërfshirjen dhe barazinë në arsim. Ky ligj siguron mbrojtje për nxënësit dhe punonjësit nga diskriminimi, dhuna, dhe keqtrajtimi, duke promovuar të drejtat e njeriut dhe të fëmijëve. Gjithashtu, ligji parashikon mbështetje të veçantë për nxënësit e familjeve në nevojë dhe për ata me aftësi të kufizuara.

Ligji nr. 80/2015 për arsimin e lartë garanton lirinë akademike dhe autonominë financiare të institucioneve të arsimit të lartë. Ky ligj siguron që çdo individ që përfundon me sukses arsimin e mesëm dhe plotëson kriteret e pranimit, të ketë të drejtën për të ndjekur arsimin e lartë, duke i ofruar mbështetje ekonomike dhe sociale nga shteti për ata që plotësojnë kriteret e pranimit.

3. METODOLOGJIA

Metodologjia e këtij monitorimi është projektuar për të vlerësuar zbatimin dhe efektivitetin e Strategjisë Kombëtare të Arsimit 2021-2026 në Shqipëri, duke përfshirë një qasje gjithëpërfshirëse dhe sistematike, ku studimi synon të analizojë në mënyrë të detajuar progresin e arritur të të gjitha niveleve të arsimit në vend. Metodologjia përfshin grumbullimin e të dhënave nga burime zyrtare, analizën e treguesve të performances të përcaktuar në dokumentin strategjik, monitorimin dhe vlerësimin periodik, përfshirjen e palëve të interesuara, si dhe dokumentimi i gjetjeve dhe rekomandimeve në mënyrë transparente dhe të aksesueshme për të gjithë aktorët e përfshirë në sektorin e arsimit.

Shqyrtimi i Literaturës

Për zhvillimin e këtij monitorimi, kemi shqyrtuar dokumentin e “Strategjisë Kombëtare të Arsimit 2021-2026”, po ashtu edhe raportin e përgatitur nga UNICEF,

'Vlerësimi i Strategjisë së Arsimit Parauniversitar 2014-2020', i cili analizon zbatueshmërinë e strategjisë së mëparshme të arsimit. Gjithashtu, kemi konsultuar Raportin e OECD për vlerësimin e Arsimit në Shqipëri, për të thelluar këndvështrimet e monitoruesve ndërkombëtarë mbi treguesit e gjendjes së arsimit në Shqipëri. Për realizimin e këtij raporti, kemi shqyrtuar edhe dokumentacionet e institucioneve publike lidhur me monitorimin periodik të progresit të politikave arsimore si dhe raportet vjetore statistikore të raportuara nga Ministria e Arsimit dhe Sportit.

Grumbullimi i të Dhënave

Të dhënat janë mbledhur nga burime të ndryshme për të siguruar një pamje gjithëpërfshirëse të zbatimit të Strategjisë Kombëtare të Arsimit. Këto burime përfshijnë Ministrinë e Arsimit dhe Sportit, Drejtoritë Rajonale të Arsimit Parauniversitar, Institucionet Publike të Arsimit të Lartë, agjencitë ndërkombëtare që monitorojnë arsimin si dhe palët e interesuara.

Të dhënat janë mbledhur nëpërmjet 30 kërkesave për informacion drejtuar institucioneve të sipërpërmendura. Të dhënat e mbledhura përfshijnë statistika mbi numrin e nxënësve dhe mësuesve, shkallën e regjistrimit dhe përfundimit të studimeve, cilësinë e mësimdhënies, rezultatet e testimeve kombëtare dhe ndërkombëtare, dhe tregues të tjerë relevantë për vlerësimin e cilësisë së niveleve të ndryshme arsimore.

Përdorimi i dokumenteve ligjore dhe strategjike për të kuptuar kontekstin dhe kuadrin rregullator të arsimit në Shqipëri. Kjo përfshin analizën e ligjeve kryesore, vendimeve të qeverisë dhe politikave të arsimit. Përfshirja e palëve të interesuara është siguruar përmes takimeve informale me mësues, nxënës dhe prindër, ku është diskutuar rreth cilësisë së shërbimeve të marra.

Analiza e Treguesve të Performancës

Në këtë raport monitorimi është analizuar në mënyrë periodike zbatueshmëria e objektivave strategjike, duke u ndalur në analizën e përmbushjes së planit të veprimit, zbatueshmërisë së treguesve të matshëm të përcaktuar në dokumentin strategjik si dhe në analizën e ndryshimeve sipas serive kohore për të kuptuar trendet e ndryshimit të performancës në raport me objektivin e paracaktuar. Kjo analizë përfshin krahasimin e treguesve kryesorë të performancës para dhe pas implementimit të strategjisë.

Vlerësimi sipas serive kohore

Monitorimi dhe vlerësimi janë kryer në intervale të rregullta për të siguruar që ndryshimet dhe përmirësimet e nevojshme të bëhen në kohë. Raportet periodike kanë përfshirë analizën e detajuar të të dhënave dhe janë përdorur për të vlerësuar progresin në drejtim të arritjes së objektivave të vendosura.

Dokumentimi dhe Raportimi

Të dhënat dhe analizat janë dokumentuar në mënyrë të qartë dhe sistematike për të siguruar që ato të jenë të kuptueshme nga të gjitha palët e interesuara. Paraqitja e të dhënave është kryer edhe në formë tabelare dhe grafike për të kuptuar më mirë trendet dhe ndryshimet. Përfundimet dhe rekomandimet e studimit janë dokumentuar në mënyrë të hollësishme, duke përfshirë një përmbledhje ekzekutive, analizë të gjetjeve kryesore, dhe rekomandime për përmirësimin e mëtejshëm të strategjisë. Raporti synon të ofrojë një pasqyrë të qartë dhe të kuptueshme për të gjitha palët e interesuara.

4. PËRMBLEDHJA EKZEKUTIVE

4.1 Gjetjet Kryesore

A1. Sigurimi i gjithëpërfshirjes dhe pjesëmarrjes në arsimin parauniversitar

Në dy vitet e fundit, është vërejtur një rënie në pjesëmarrjen e nxënësve në arsimin parauniversitar, përfshirë uljen prej 7.8% në arsimin parashkollor dhe 3.8% në arsimin bazë parauniversitar. Në arsimin fillor është shënuar një ulje me 8.5% të nxënësve nga klasa e parë deri të pestën ndërsa në arsimin e mesëm të lartë, ulja është më e ndjeshme, me një rënie prej 11.3%. Nismat për uljen e braktisjes së hershme kanë rezultuar të pasuksesshme pasi në vitet 2021-2023 rezultojnë të kenë braktisur arsimin parauniversitar 2830 nxënës. Gjithashtu konstatohet nga monitorimi i kryer se institucionet e arsimit parauniversitar nuk kanë të implementuar një sistem të standartizuar të parandalimit të braktisjes së hershme.

Numri i nxënësve në klasa kolektive ka rënë me 7.8% në tre vitet e fundit, dhe numri i klasave kolektive ka rënë me 5.6%. Projeksionet tregojnë se deri në vitin 2026, numri i nxënësve në klasa kolektive do të bie me 9.3% dhe numri i klasave me 13%, duke treguar se mësimdhënia në klasa kolektive do të vazhdojë. Nga ana tjetër

rezulton se vendimmarrja për mbulimin e kostove të transportit ka qenë gjithëpërfshirëse, duke i dhënë mundësinë e përfitimit disa kategorive që nuk ishin parashikuar në dokumentin strategjik.

A2 Sigurimi i mirëqenies sociale dhe emocionale të nxënësve

Pjesëmarrja e nxënësve me aftësi të kufizuara në arsimin e mesëm të lartë ka rënë me 3.9% dhe rezulton se 86% e atyre nuk ndjekin arsimin bazë nuk ndjekin arsimin e mesëm. Ndërsa numri i mësuesve ndihmës është rritur me 13%, por kjo përdoret për të plotësuar normën e orëve të punës së mësuesve për shkak të ndryshimeve demografike.

Numri i nxënësve romë në arsimin bazë ka rënë me 5.4%, dhe numri i nxënësve egjiptianë ka rënë me 3.4%. Vetëm 30 mësues janë trajnuar për integrimin e kulturës romë në kurrikulat mësimore.

Mungesa e kushteve optimale në kabinetet për psikologët dhe punonjësit social dhe mungesa e oficerëve të sigurisë në shkolla kontribuojnë në një ambient të pasigurtë për nxënësit dhe stafin. Numri i psikologëve dhe punonjësve socialë është rritur me 30%, por një psikolog rezulton përgjegjës për 506 nxënës. Nga të dhënat e raportuara rezulton se 53% e institucioneve arsimore nuk kanë kushte optimale për zhvillimin e aktivitetit të punonjësit social. Po ashtu 54% e institucioneve të arsimit të mesëm të lartë nuk kanë oficerë sigurie. Vetëm në vitin shkollor 2022-2023 janë raportuar 796 raste të dhunës fizike, 912 raste të dhunës psikologjike dhe 954 raste të bullizmit.

Nisma "Të bëjmë detyrat e shtëpisë" është implementuar vetëm në 13.4% të institucioneve arsimore dhe përfshin 2.6% të nxënësve të arsimit parauniversitar. Deri në vitin 2026, sipas projeksioneve pritet të përhapet në 27% të institucioneve dhe të përfshijë rreth 6% të nxënësve. Ndërsa lidhur me nismën "Shkolla Qendër Komunitare" rezulton 54% e institucioneve arsimore nuk janë të profilizuara si Shkolla Qendër Komunitare, gjë e cila dëshmon një mungesë barazie mes nxënësve në rajone të ndryshme të Shqipërisë në marrjen e të njëjtave shërbime brenda shkollave.

Mësimi me turne do të vazhdojë të jetë prezent në institucionet arsimore publike. Në Bashkinë Tiranë rezulton se për të eliminuar mësimin me dy turne parashikohet që duhen ndërtuar 21 shkolla, deri më tani rezulton se janë planifikuar vetëm 17 shkolla të reja të ndërtohen, gjë e cila e bën të pamundur realizimin e objektivit strategjik.

A3 Përmirësimi i formimit dhe karrierës së mësuesve

Numri i mësuesve është ulur në vitin shkollor 2023-2024 me 291 mësues krahasuar me dy vite më parë, ndërsa raporti nxënës/mësues rezulton në arsimin fillor publik me 15.1 nxënës për një mësues, ndërsa në arsimin privat është 15.2, në arsimin 9-vjeçar publik raporti është 7.9 nxënës për një mësues dhe 8 në arsimin privat dhe në arsimin e mesëm të lartë publik, raporti është 11.5 nxënës për një mësues dhe 9.1 në arsimin privat, një ulje në arsimin publik dhe një rritje në atë privat krahasuar me vitin 2021-2022. Mungesa e përmirësimeve të konsiderueshme në programet e formimit fillestar dhe vonesat në realizimin e objektivave strategjike janë shqetësuese. Rritja e pagave për mësuesit është planifikuar të arrijë në 40%, por është ende larg këtij objekti, ku deri në fund të vitit 2024, paga e mësuesit do të rritet me 32.5% dhe paga e mësuesit në arsimin bazë me 27.4%. Gjithashtu, mungesa e programeve Erasmus+ dhe numri i ulët i mësuesve të diasporës të regjistruar sugjerojnë se politikat e formimit dhe incentivimit të mësuesve kanë nevojë për një qasje më të qëndrueshme dhe të koordinuar. ASCAP ka dorëzuar për akreditim 76 module trajnimesh dhe 6 module për mësuesit e diasporës, të cilat janë ende në proces akreditimi.

A4 Zbatimi i kurrikulës së bazuar në kompetenca

Sipas të dhënave, vetëm 71 mijë nxënës nga klasa e parë deri në të tretën përfitojnë libra të rinj falas, ndërsa 242 mijë nxënës në total përfitojnë libra falas të rinj dhe të përdorur. Librat mund të ripërdoren deri në tre vite, varësisht nga shkalla e konsumit të tyre.

Monitorimi i institucioneve arsimore është i kufizuar. Gjatë tre viteve të zbatimit të strategjisë, janë monitoruar vetëm 23% e institucioneve arsimore bazë dhe 16% e institucioneve të arsimit të mesëm të lartë.

Konstatohet se ka një kontradiktë mes rezultateve të testimeve kombëtare dhe atyre ndërkombëtare (PISA). Programi Kombëtar për "Art, Zeje, Sport" është implementuar në vetëm 14.3% të institucioneve, duke mos ofruar barazi për të gjithë nxënësit. Pjesëmarrja në mësimin e gjuhës angleze dhe aktiviteteve jashtëmësimore është e kufizuar dhe ka nevojë për një zgjerim të mëtejshëm për të përmirësuar cilësinë e arsimit dhe zhvillimin e kompetencave të nxënësve. Gjatë vitit shkollor 2021-2022, 30,164 nxënës të klasës së parë kanë filluar të mësojnë gjuhën angleze, ndërsa në vitin 2023 ky numër është ulur në 28,572 nxënës.

A5 Zhvillimi i kompetencës digjitale

Vetëm 71.5% e institucioneve arsimore parauniversitare janë të pajisura me kompjuterë në raportin 1 kompjuter për 20 nxënës dhe vetëm 46% e institucioneve arsimore raportojnë se janë të pajisura me internet. Mungesa e implementimit të platformës SELFIE dhe vonesat në zhvillimin e udhëzuesve për mësimin online ndikojnë negativisht në zhvillimin e kompetencës digjitale. Përmirësimi i infrastrukturës së TIK-ut dhe ofrimi i shërbimeve cilësore të TIK-ut janë të nevojshme për të mbështetur procesin e mësimdhënies dhe të nxëniet në të gjitha nivelet e arsimit. Vetëm 46% e institucioneve publike të arsimit parauniversitar në Shqipëri kanë internet dhe vetëm 5.3% kanë rrjet wireless.

B1 Rritja e performancës së shkollës

"Shkolla e Drejtorëve" ka certifikuar 908 drejtues deri në vitin 2023, por vetëm 27.6% e institucioneve drejtohen nga individë të certifikuar. Ka një mungesë të shfrytëzimit të kapitalit njerëzor të trajnuar dhe të përgatitur për drejtim në institucionet arsimore.

Monitorimi i kopshteve private tregon probleme me licencimin, ku 60% e tyre operojnë pa licencë. Kjo situatë tregon nevojën për një përmirësim të menjëhershëm në menaxhimin dhe drejtimin e shkollave për të garantuar cilësi dhe autonomi institucionale.

B2 Sigurimi i Performancës së Sistemit Arsimor përmes Strukturave Gjithëpërfshirëse të Vlerësimit

Sigurimi i performancës së sistemit arsimor përmes ndërtimit të një strukture gjithëpërfshirëse të vlerësimit dhe përmirësimit të kapaciteteve për zbatimin e saj ka qenë një prioritet kyç. Sistemi i Menaxhimit të Informacionit Parauniversitar (SMIP) është implementuar dhe përdoret për vlerësimin e nxënësve, duke gjeneruar raporte tremujore dhe vjetore elektronike që mbajnë prindërit të informuar. Nga ana tjetër, Sistemi për Menaxhimin e Informacionit në Arsimin e Lartë (SMIAL) ka pasur mungesë transparence dhe është ende jo-aktiv, duke mos respektuar afatet e planit të veprimit. Metodologjia për vlerësimin e sistemit arsimor është hartuar dhe miratuar jashtë afateve, ndërsa treguesit e performancës janë përcaktuar përmes një urdhërese zyrtare të Ministrisë së Arsimit.

C1 Përmirësimi i Cilësisë së Arsimit të Lartë

Përmirësimi i cilësisë së arsimit të lartë përmes ristrukturimit të programeve të studimit, modernizimit të infrastrukturës akademike dhe zbatimit të standardeve të larta për vlerësimin institucional ka nisur, por me vonesa dhe mungesë transparence. Kodifikimi i programeve të studimit është në proces, por vetëm Universiteti i Arteve e ka përfunduar deri tani. Ndërkohë, investimet në infrastrukturë janë kryer në disa universitete, por janë të pamjaftueshme. Nga pesë kampuset e planifikuara, vetëm disa godina rezidencash studentore janë ndërtuar për Universitetin e Tiranës dhe Universitetin Bujqësor të Tiranës. ASCAL nuk e ka ristrukturuar Sistemin e Sigurisë së Cilësisë dhe ka mbetur jashtë anëtarësimit në EQAR, duke treguar mosrespektim të afateve dhe mungesë implementimi të dokumentit strategjik.

C2 Nxitja e Përsosmërisë në Mësimdhënie dhe Kërkim Shkencor

Nxitja e përsosmërisë në mësimdhënie dhe kërkim shkencor ka përfshirë krijimin e qendrave për trajnimin në mësimdhënie dhe kërkim, por me vonesa dhe mungesë buxheti. Në vitin 2023, Ministria e Arsimit dhe Sportit deklaroi mungesë fondesh për këto masa. Universiteti Politeknik i Tiranës financoi 81 pjesëmarrës në konferenca dhe 19 botime shkencore, duke rritur pjesëmarrjen ndërkombëtare nga 7 në vitin 2021 në 80 në vitin 2023. Universiteti i Arteve pati rënie të pjesëmarrjes në programe shkëmbimi ndërkombëtare nga 31 në vitin 2021-2022 në vetëm 2 në vitin 2023-2024. Universiteti i Tiranës dhe Universiteti Bujqësor i Tiranës raportuan rritje të pjesëmarrjes ndërkombëtare.

C3 Ndërlidhja e Institucioneve të Arsimit të Lartë me Tregun e Punës

Mungesa e një regjistri qendror për studentët e diplomuar ka penguar harmonizimin e programeve me kërkesat e tregut të punës. Vetëm dy universitete publike kanë implementuar programe STEM, ndërsa zyrat e karrierës kanë qenë të paefektshme në disa universitete. Universitetet e Shkodrës, Arteve dhe Tiranës nuk disponojnë të dhëna për studentët e punësuar. Universiteti i Gjirokastrës ka pësuar rënie të numrit të të punësuarve, ndërsa Universiteti i Vlorës ka rritur numrin e të punësuarve në sektorin publik.

C4 Sigurimi i Ndershmërisë Akademike dhe Transparencës

Janë ngritur struktura si Këshilli i Etikës, Komisioni për Promovimin e Personelit Akademik dhe Komisioni i Përhershëm për dhënien e gradës "Doktor" për të monitoruar zbatimin e kodeve dhe rregulloreve të integritetit akademik.

Ligji nr. 80/2015 dhe VKM nr. 777/2018 kërkojnë nga IAL-të vendosjen e sistemeve anti-plagjiaturë. Vetëm Universiteti i Mjekësisë, Universiteti i Arteve dhe Universiteti Politeknik i Tiranës përdorin platformën Akademia, ndërsa 7 nga 11 universitete nuk kanë një platformë të tillë. Universiteti i Tiranës, Universiteti i Sporteve, Universiteti i Durrësit, Universiteti i Korçës dhe Universiteti i Vlorës nuk kanë programe elektronike anti-plagjiaturë, duke cënuar integritetin akademik dhe moszbatuar dokumentin strategjik.

Dokumenti strategjik gjithashtu parashikon përmbylljen e hartimit të kodeve etike deri në vitin 2023. Vetëm Universiteti i Mjekësisë dhe Universiteti i Korçës kanë miratuar kode të etikës në vitin 2022, ndërsa pjesa më e madhe e universiteteve kanë kode të miratuara më parë.

C5 Rritja e Statusit Socio-Ekonomik të Studentëve

Rritja e statusit socio-ekonomik të studentëve përmes shërbimeve cilësore dhe ndihmës financiare është një tjetër aspekt ku janë bërë përpjekje. Ligji nr. 80/2015 dhe VKM nr. 903/2016 parashikojnë mbështetje financiare për studentët me mesatare 9-10 dhe ata në nevojë. Universiteti Politeknik i Tiranës ka shpërndarë 700 bursa, ndërsa Universiteti i Tiranës dhe Universiteti i Mjekësisë kanë nënshkruar marrëveshje 3-palëshe për mbështetje financiare, por me numër të ulët studentësh që vazhdojnë të marrin mbështetje.

Në vitin akademik 2022-2023, 34 studentë nga Universiteti i Tiranës nënshkruan marrëveshje, por vetëm 11 vazhduan të marrin mbështetje në 2023-2024. Universiteti i Mjekësisë nënshkroi marrëveshje 3-palëshe me 47 studentë në 2022-2023, por vetëm 4 vazhduan në 2023-2024. Në vitin akademik 2023-2024, 56 studentë të rinj nënshkruan marrëveshje. Universiteti Bujqësor i Tiranës pati një rritje të përfituesve nga 11% në 2022-2023 në 23% në 2023-2024. Universiteti i Korçës miratoi 24 kuota nga 150 studentë të regjistruar.

Shumica e institucioneve të arsimit të lartë kanë nënshkruar marrëveshje bashkëpunimi me organizata publike dhe private për të ofruar mundësi praktike për studentët. Megjithatë, shërbimet e kartës së studentit nuk kanë marrë mbështetje

financiare të mjaftueshme dhe nuk janë zbatuar plotësisht si dhe nuk ofrojnë shërbime realisht lehtësuese për studentët. Shërbime të ndryshme mbështetëse ofrohen përmes faqeve zyrtare të internetit të universiteteve dhe zyrave të sekretarive akademike.

C6 Internacionalizimi i Arsimit të Lartë në Shqipëri

Internacionalizimi i arsimit të lartë në Shqipëri është ende në nivele të ulëta. Vetëm 0.6% e studentëve janë të huaj, dhe numri i studentëve shqiptarë që marrin pjesë në programe shkëmbimi ndërkombëtare është zakonisht më pak se 1%. Universitetet kanë buxhete të dedikuara për projekte ndërkombëtare, por një pjesë e madhe e fondeve mbetet e pashpenzuar.

C7 Avancimi i Infrastrukturës së Teknologjisë së Informacionit dhe Komunikimit

Avancimi i infrastrukturës së Teknologjisë së Informacionit dhe Komunikimit (TIK) dhe shërbimeve digjitale për institucionet publike të arsimit të lartë është i pjesshëm. Vetëm disa universitete kanë laboratorë të digjitalizuar, dhe pajisja e godinave universitare me sistemin e shpërndarjes së internetit ëireless mbetet e paplotë. Universiteti i Durrësit dhe Universiteti Politeknik i Tiranës janë ndër të paktët që ofrojnë këto shërbime, duke treguar nevojën për përmirësim të infrastrukturës TIK.

Rekomandimet Kryesore

- **Adresimi i sfidave demografike dhe migratore:** Politikat duhet të jenë më të fokusuara në adresimin e sfidave të shkaktuara nga lëvizjet demografike dhe migratore, për të siguruar një pjesëmarrje të qëndrueshme në të gjitha nivelet e arsimit.
- **Rritja e Ndërgjegjësimit dhe Financimit për Arsimin:** Organizimi i fushatave ndërgjegjëse për rëndësinë e arsimit parashkollor dhe parauniversitar si dhe rritja e financimit për ofertën shkollore dhe përmirësimin e infrastrukturës.
- **Standardizimi dhe Unifikimi i Strukturës së Sistemit të Parandalimit të Hershëm:** Standardizimi dhe unifikimi i strukturës së Sistemit të Parandalimit të Hershëm në të gjitha ZVAP-të për një qasje të koordinuar dhe efektive.
- **Politika dhe Plane Strategjike për Reduktimin e Klasave Kolektive:** Hartimi i politikave specifike dhe krijimi i planeve strategjike për reduktimin e vazhdueshëm të klasave kolektive.

- **Indikatorë të Qartë dhe të Matshëm për Objektivat Strategjikë:** Përdorimi i indikatorëve të qartë dhe të matshëm në hartimin e objektivave strategjikë për vlerësimin e nivelit të impaktit të masave të marra.
- **Mbështetje për Nxënësit me Aftësi të Kufizuara dhe Komunitetet Rome dhe Egjiptiane:** Krijimi i programeve të dedikuara mbështetëse në kurrikulat mësimore për nxënësit me aftësi të kufizuara dhe nxënësit nga komunitetet rome dhe egjiptiane.
- **Përmirësimi i Kushteve të Kabineteve për Psikologët dhe Punonjësit Socialë:** Investimi në përmirësimin e kushteve fizike të kabineteve për psikologët dhe punonjësit socialë.
- **Rritja e Numrit të Oficerëve të Sigurisë në Shkollat e Mesme:** Rritja e numrit të oficerëve të sigurisë në shkollat e mesme për mbrojtjen fizike dhe psikologjike të nxënësve dhe stafit arsimor.
- **Ndërtimi i Shkollave të Reja në Tiranë:** Përsheptimi i ndërtimit të shkollave të reja në Tiranë dhe rritja e buxhetit të dedikuar për infrastrukturë për të eliminuar mësimin me dy turne.
- **Rritja e Investimeve për Aksesueshmërinë e Nxënësve me Aftësi të Kufizuara:** Rritja e investimeve për përmirësimin e infrastrukturës shkollore për aksesueshmërinë e nxënësve me aftësi të kufizuara.
- **Transparenca mbi Përmirësimet e Infrastrukturës Shkollore:** Ofrimi i transparencës lidhur me gjendjen dhe përmirësimet e infrastrukturës shkollore, përfshirë aksesueshmërinë për nxënësit me aftësi të kufizuara.
- **Trajnime të Vazhdueshme për Mësuesit:** Investimi në trajnime të vazhdueshme për mësuesit për t'i përgatitur ata për kërkesat e sistemit arsimor në zhvillim të vazhdueshëm si dhe rritja e larmishmërisë së moduleve trajnuese.
- **Transparenca dhe Komunikimi për Programet Ndërkombëtare:** Përmirësimi i transparencës dhe komunikimit rreth mundësive për pjesëmarrje në programe ndërkombëtare për mësuesit dhe nxënësit.
- **Përmirësimi i Procesit të Rekrutimit dhe Trajnimit për Drejtuesit e Institucioneve Arsimore:** Përmirësimi i procesit të rekrutimit dhe trajnimit për drejtuesit e institucioneve arsimore, duke siguruar certifikimet e duhura.
- **Adoptimi i Platformave Elektronike Anti-Plagjiaturë:** Të gjitha institucionet e arsimit të lartë duhet të adoptojnë dhe përdorin platforma elektronike anti-plagjiaturë për të siguruar integritetin akademik.
- **Mbështetja për Pjesëmarrjen në Konferenca dhe Botime Shkencore:** Rritja e mbështetjes financiare dhe logjistike për pjesëmarrjen e stafit akademik në konferenca dhe botime shkencore.

- **Përmirësimi i Transparencës dhe Menaxhimit të Projekteve Ndërkombëtare:** Përmirësimi i transparencës dhe menaxhimit të projekteve ndërkombëtare duke publikuar rregullisht raportet mbi shpenzimet dhe rezultatet e arritura.
- **Krijimi i Një Sistemi të Unifikuar Digjital për Universitetet Publike:** Ministria e Arsimit duhet të inicojë krijimin e një sistemi të unifikuar digjital për të gjitha universitetet publike.
- **Investimi në Infrastrukturën e Internetit Wireless dhe Laboratorëve të Digjitalizuar:** Universitetet duhet të investojnë në infrastrukturën e internetit wireless dhe modernizimin e laboratorëve të digjitalizuar për të gjitha fushat e studimit.

5. TABELA PËRMBLEDHËSE E ZBATUESHËMRISË SË OBJEKTIVËVE TË POLITIKAVE TË ARSIMIT PARAUNIVERSITAR

OBJEKTIVI SPECIFIK	REALIZUESHMËRIA	REKOMANDIME
<p>Objektivi Specifik A1</p> <p>Sigurimi i gjithëpërfshirjes dhe pjesëmarrjes në klasën përgatitore dhe arsimin e detyruar, si dhe rritja e aksesit në arsimin parashkollor dhe të mesëm të lartë.</p> <p>a. Rritjen e aksesit të arsimin parashkollor</p> <p>b. Rritjen e pjesëmarrjes në arsimin parauniversitar</p> <p>c. Racionalizimi i rritjes të shkollave</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rënia e Pjesëmarrjes në Arsimin Parashkollor dhe Parauniversitar: Në dy vitet e fundit, numri i fëmijëve në kopshte ka rënë me 7.8%, dhe numri i nxënësve që ndjekin arsimin parauniversitar ka rënë me 3.8%. ➤ Rënia në Arsimin Fillor dhe të Mesëm: Arsimi fillor ka parë një ulje prej 8.5% të nxënësve të regjistruar nga klasa e parë deri në të pestën, ndërsa arsimi i mesëm i lartë ka parë një ulje prej 11.3% në dy vitet e fundit. ➤ Braktisja e Shkollës: 2830 nxënës kanë braktisur arsimin parauniversitar midis viteve 2021-2023, dhe institucionet kanë ndërvepruar për të adresuar këtë problematikë. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Duhet organizuar fushata ndërgjegjësuese për rëndësinë e arsimit parashkollor dhe parauniversitar si dhe i duhet kushtuar vëmendje rritjes së financimit të ofertës shkollore dhe infrastrukture. ➤ Kjo situatë thekson nevojën për një standartizim dhe unifikim të strukturës së Sistemit të Parandalimit të Hershëm në të gjitha ZVAP-të, për të siguruar një qasje të koordinuar dhe efektive. ➤ Duhet hartuar politika më specifike dhe duhet krijuar plane strategjike lidhur me reduktimin e vazhdueshëm të klasave kolektive.

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Sistemi i Parandalimit të Hershëm: Ky sistem nuk është i standardizuar dhe i unifikuar në të gjitha ZVAP-të, duke trajtuar problemin e braktisjes së shkollës në mënyra të ndryshme. ➤ Politikat e Transportit: Vendimmarrja për mbulimin e kostove të transportit ka qenë gjithëpërfshirëse, duke i dhënë mundësinë e përfitimit disa kategorive që nuk ishin parashikuar në dokumentin strategjik. ➤ Klasa Kolektive: Numri i nxënësve në klasa kolektive ka rënë me 7.8% në tre vitet e fundit, dhe numri i klasave kolektive ka rënë me 5.6%. Projeksonet tregojnë se deri në vitin 2026, numri i nxënësve në klasa kolektive do të bie me 9.3% dhe numri i klasave me 13%, duke treguar se mësimdhënia në klasa kolektive do të vazhdojë. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Në hartimin e objektivave strategjike, përdorni indikatorë të qartë dhe të matshëm që lejojnë vlerësimin racional të nivelit të impaktit të masave të marra. Zëvendësoni termat e përgjithshëm si "rritje" dhe "ulje" me shifra konkrete dhe të përcaktuara mirë. Kjo do të sigurojë që institucionet të mund të monitorojnë dhe vlerësojnë saktësisht efektivitetin e politikave dhe veprimeve të tyre.
<p>Objektivi Specifik A2</p> <p>Sigurimi i mirëqenies sociale, emocionale dhe fizike të të gjithë nxënësve për të ulur braktisjen dhe për t'u mundësuar nxënësve të arrijnë potencialin e tyre të plotë</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Sigurimi i arsimit cilësor për fëmijët nga grupet vulnerabël b. Rritja e cilësisë së shërbimit psikosocial për të gjithë nxënësit c. Konsolidimi i mjediseve të sigurta dhe miqësore për 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rënia e Nxënësve me Aftësi të Kufizuara: Numri i nxënësve me aftësi të kufizuara në arsimin e mesëm të lartë ka rënë me 3.9%, dhe 86% e tyre që ndjekin arsimin bazë nuk vazhdojnë arsimin e mesëm të lartë. ➤ Rritja e Mësuesve Ndihmës: Numri i mësuesve ndihmës është rritur me 13% krahasuar me vitin e kaluar, por kjo përdoret për të plotësuar normën e orëve të punës së mësuesve për shkak të ndryshimeve demografike. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Duhet të krijohen programe të dedikuara mbështetëse për nxënësit me aftësi të kufizuara dhe nxënësit nga komunitetet rome dhe egjiptiane, për të siguruar vazhdimësinë e arsimimit të tyre nga arsimi bazë në arsimin e mesëm të lartë. ➤ Duhet të investohet në përmirësimin e kushteve fizike të kabineteve të dedikuara për psikologët dhe punonjësit socialë, për të siguruar një mjedis të përshtatshëm për punën e tyre.

fëmijët në shkollë, nëpërmjet hartimit dhe miratimit të planit të veprimit për shkolla të sigurta

- d. Përmirësimi dhe përshtatja e infrastrukturës shkollore
- e. Edukimi mbi reagimin ndaj emergjencave civile dhe fatkeqësive natyrore

➤ **Ulja e Pjesëmarrjes së Nxënësve nga Komunitetet Rome dhe Egjiptiane:** Numri i nxënësve romë në arsimin bazë ka rënë me 5.4%, dhe numri i nxënësve egjiptianë ka rënë me 3.4%.

➤ **Implementimi i Nismës “Të Bëjmë Detyrat e Shtëpisë”:** Kjo nismë është implementuar vetëm në 13.4% të institucioneve arsimore dhe përfshin 2.6% të nxënësve të arsimit parauniversitar. Deri në vitin 2026, pritet të përhapet në 27% të institucioneve dhe të përfshijë rreth 6% të nxënësve.

➤ **Mungesa e Kushteve Optimate për Psikologët dhe Punonjësit Socialë:** Numri i psikologëve dhe punonjësve socialë është rritur me 30%, por një psikolog rezulton përgjegjës për 506 nxënës. 53% e institucioneve arsimore nuk kanë kushte optimale për aktivitetin e tyre.

➤ **Siguria në Institucionet Arsimore:** 54% e institucioneve të arsimit të mesëm të lartë nuk kanë oficerë sigurie. Vetëm në vitin shkollor 2022-2023 janë raportuar 796 raste të dhunës fizike, 912 raste të dhunës psikologjike dhe 954 raste të bullizmit.

➤ **Implementimi i Nismës “Shkolla Qendër Komunitare”:** 54% e institucioneve arsimore nuk janë të profilizuara si Shkolla Qendër Komunitare, gjë e cila

➤ Në kuadër të përmirësimit të sigurisë në institucionet arsimore parauniversitare duhet të rritet numri i oficerëve të sigurisë në shkollat e mesme të larta për të siguruar mbrojtjen fizike dhe psikologjike të nxënësve dhe stafit arsimor.

➤ Përshejtoni ndërtimin e shkollave të reja të planifikuara në Tiranë për të eliminuar mësimin me dy turne dhe për të përmbushur objektivat strategjike.

➤ Në kuadër të aksesueshmërisë së nxënësve me aftësi të kufizuara në shkolla dihet të rriten investimet për të përmirësuar infrastrukturën e shkollave, duke përfshirë ndërtimin e rampave dhe infrastrukturës së nevojshme.

➤ Institucionet publike të ofrojnë transparencë lidhur me gjendjen dhe përmirësimet e infrastrukturës shkollore, duke përfshirë aksesueshmërinë për nxënësit me aftësi të kufizuara.

➤ Duhet të hartohen objektiva strategjike me indikatorë të qartë dhe të matshëm, duke zëvendësuar termat e përgjithshëm si "rritje" dhe "ulje" me shifra konkrete dhe të përcaktuara mirë.

	<p>dëshmon një mungesë barazie mes nxënësve në rajone të ndryshme të Shqipërisë në marrjen e të njëjtave shërbime brenda shkollave.</p> <p>➤ Mësimi me dy turne: Në Bashkinë Tiranë rezultojnë se për të eliminuar mësimin me dy turne parashikohet që duhen ndërtuar 21 shkolla, deri më tani rezultojnë se janë planifikuar vetëm 17 shkolla të reja të ndërtohen, gjë e cila e bën të pamundur realizimin e objektivit strategjik.</p>	
<p>Objektivi Specifik A3</p> <p>Krijimi i mundësive për formimin cilësor të mësuesve dhe përmirësimi i sistemit të karrierës që i inkurajon të zhvillojnë nivele më të larta të aftësive për mësimdhënie</p> <p>a. Përmirësimi i cilësisë së programeve për formimin fillestar të mësuesve</p> <p>b. Shtimi i mundësive për zhvillimin profesional të mësuesve</p> <p>c. Përmirësimi i pozicionit të mësuesit nëpërmjet rritjes së pagave dhe sistemit të kualifikimit bazuar në standardet e vlerësimit të mësuesve</p>	<p>➤ Rënie e numrit të mësuesve: Në vitin shkollor 2023-2024, janë të punësuar 24,109 mësues në arsimin 9-vjeçar, një rënie prej 291 mësuesish krahasuar me dy vite më parë.</p> <p>➤ Raporti nxënës/mësues: Në arsimin fillor publik raporti është 15.1 nxënës për një mësues, ndërsa në arsimin privat është 15.2. Në arsimin 9-vjeçar publik raporti është 7.9 nxënës për një mësues dhe 8 në arsimin privat.</p> <p>➤ Ndryshimet në raportin nxënës/mësues: Në arsimin e mesëm të lartë publik, raporti është 11.5 nxënës për një mësues dhe 9.1 në arsimin privat, një ulje në arsimin publik dhe një rritje në atë privat krahasuar me vitin 2021-2022.</p> <p>➤ Mungesa e përmirësimeve në formimin fillestar: Nuk ka përmirësim të njëhësuar në programet e formimit fillestar dhe nuk janë respektuar</p>	<p>➤ Zhvilloni politika të reja për rekrutimin dhe mbajtjen e mësuesve, duke ofruar mundësi zhvillimi profesional dhe avancim në karrierë, si dhe programe specializimi për fusha me mungesa.</p> <p>➤ Investoni në trajnime të vazhdueshme për mësuesit për t'i përgatitur ata për kërkesat e një sistemi arsimor në zhvillim të vazhdueshëm, duke siguruar që ata të jenë gjithmonë të përditësuar dhe të aftë.</p> <p>➤ Hartoni objektiva strategjike me indikatorë të qartë dhe të matshëm për të vlerësuar në mënyrë racionale nivelin e impaktit të masave të marra, duke shmangur termat e përgjithësuar si "përmirësim".</p> <p>➤ Siguroni larmi në programet e trajnimit për mësuesit dhe rrisni</p>

	<p>afatet e planit të veprimit për objektivat strategjikë.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Trajnimi i mësuesve: Në vitin 2023 janë trajnuar 24,260 mësues, drejtues dhe punonjës psikosocialë. ASCAP ka dorëzuar për akreditim 76 module trajnimesh dhe 6 module për mësuesit e diasporës, të cilat janë ende në proces akreditimi. ➤ Mungesa e programeve Erasmus+: Arsimi parauniversitar nuk përfiton nga programet Erasmus+ për shkak të mungesës së burimeve financiare, partneriteteve të konsoliduara dhe fokusit të pamjaftueshëm nga politikëbërësit. ➤ Pjesëmarrja e mësuesve të diasporës: Vetëm 80 mësues janë të regjistruar në regjistrin shtetëror të diasporës. Në seminarin për mësimin e gjuhës shqipe dhe kulturës shqiptare në diasporë në vitin 2023 morën pjesë 120 mësues. ➤ Rritja e pagave të mësuesve: Deri në fund të vitit 2024, paga e mësuesit do të rritet me 32.5% dhe paga e mësuesit në arsimin bazë me 27.4%, por kjo mbetet larg objektivit strategjik për një rritje bruto prej 40% të pagave. 	<p>vëmendjen ndaj nevojave specifike të tyre, duke përfshirë module të reja dhe të akredituara.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Përmirësoni transparencën dhe komunikimin rreth mundësive për pjesëmarrje në programe ndërkombëtare, duke krijuar një platformë të dedikuar për informim dhe aplikim në programe si Erasmus+, për të siguruar qasje të barabartë për të gjithë mësuesit.
<p>Objektivi Specifik A4</p> <p>Zbatimi i plotë i kurrikulës së bazuar në kompetenca, nëpërmjet mësimdhënies</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Libra falas dhe ripërdorimi: Në vitin shkollor 2023-2024, 71 mijë nxënës nga klasa e parë deri në të tretën përfitojnë libra të rinj falas, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rishikoni politikën e ripërdorimit të librave për të siguruar akses në libra në gjendje të mirë për të gjithë nxënësit, duke shmangur

efektive dhe shfrytëzimit të burimeve të cilësisë së lartë

- a. Pajisja e shkollave me mjete mësimore për zbatimin e kurrikulës me kompetenca dhe lënia në përdorim për 2 vite e teksteve shkollore në përdorim falas
- b. Mbështetje e vazhdueshme për mësuesit për zbatimin e kurrikulës së re
- c. Përmirësimi i aftësive të nxënësve në lexim-shkrim, matematikë dhe shkencë
- d. Sigurimi i besueshmërisë së provimeve/vlerësimeve kombëtare
- e. Të mësuarit e gjuhës angleze që nga klasa e parë e arsimit bazë
- f. Të mësuarit e zejeve, arteve dhe sporteve në arsimin parauniversitar

ndërsa 242 mijë nxënës në total përfitojnë libra falas të rinj dhe të përdorur. Librat mund të ripërdoren deri në tre vite, varësisht nga shkalla e konsumit të tyre.

➤ **Monitorimi i institucioneve arsimore:** Gjatë tre viteve të zbatimit të strategjisë, janë monitoruar vetëm 23% e institucioneve arsimore bazë dhe 16% e institucioneve të arsimit të mesëm të lartë.

➤ **Aftësitë minimale të nxënësve:** Në vitin 2024, 99% e nxënësve të arsimit fillor dhe 99.84% e nxënësve që kryen Provimin Kombëtar të Arsimit Bazë zotërojnë nivelin minimal të aftësive në gjuhë shqipe dhe matematikë. Megjithatë, testimi PISA tregon se shumica e nxënësve nuk zotërojnë nivelin minimal në "Lexim", "Shkencë", dhe "Matematikë".

➤ **Mësimi i gjuhës angleze:** Gjatë vitit shkollor 2021-2022, 30,164 nxënës të klasës së parë kanë filluar të mësojnë gjuhën angleze, ndërsa në vitin 2023 ky numër është ulur në 28,572 nxënës.

➤ **Programi Kombëtar "Art, Zeje, Sport":** Ky program implementohet vetëm në 14.3% të institucioneve të arsimit parauniversitar dhe përfitojnë vetëm 2.9% e nxënësve të regjistruar. Kufizimet janë rezultat i mungesës së burimeve, stafit të kualifikuar dhe infrastrukturës adekuate.

disavantazhet nga librat e konsumuar dhe duke rritur cilësinë e arsimit.

➤ Rritni transparencën dhe llogaridhënien lidhur me shpërndarjen e mjeteve mësimore për të siguruar burimet e nevojshme në të gjitha institucionet arsimore dhe për të ofruar një arsim cilësor dhe të barabartë.

➤ Rrisni numrin e inspektimeve dhe zgjeroni shtrirjen e tyre në të gjitha nivelet e arsimit parauniversitar për të monitoruar progresin dhe sfidat në zbatimin e kurrikulës me kompetenca.

➤ Përdorni inspektimet për të identifikuar praktikat e mira dhe problematikat, duke mundësuar masa korigjuese dhe përmirësuese në kohë nga Ministria e Arsimit dhe ASCAP-i.

➤ Siguroni financim adekuat, trajnime për mësuesit dhe infrastrukturë mbështetëse për kurrikulat me zgjedhje dhe programet integruese si "Art, Zeje, Sport", për të maksimizuar ndikimin e tyre dhe për të zhvilluar aftësitë e nxënësve.

<p>Objektivi Specifik A5</p> <p>Zhvillimi i kompetencës digjitale nëpërmjet shfrytëzimit më të mirë të teknologjisë së informacionit dhe komunikimit për mësimdhënie dhe të nxënë.</p> <p>a. Krijimi i infrastrukturës së përshtatshme për shfrytëzimin e TIK-ut në shkolla dhe mirëmbajtja e saj</p> <p>b. Zhvillimi i kompetencës digjitale nëpërmjet shfrytëzimit të shtuar të TIK-ut në të gjitha lëndët në të gjitha nivelet e arsimit duke filluar që nga klasa e parë e arsimit bazë</p> <p>c. Ofrimi i shërbimeve cilësore të TIK-ut për sistemin e arsimit parauniversitar</p>	<p>➤ Pajisjet kompjuterike: Vetëm 71.5% e institucioneve arsimore parauniversitare kanë pajisje kompjuterike, me një raport prej 1 kompjuter për 20 nxënës në vitin 2023.</p> <p>➤ Implementimi i SMIP: Sistemi i Menaxhimit të Informacionit Parauniversitar (SMIP) është implementuar në të gjitha institucionet arsimore parauniversitare për mbledhjen dhe gjenerimin e të dhënave.</p> <p>➤ Platforma SELFIE: Platforma SELFIE nuk është implementuar brenda afatit të parashikuar për vitin 2023, duke penguar përmirësimin e përdorimit të teknologjive digjitale në mësimdhënie dhe duke ndikuar negativisht në barazinë e mundësive për nxënësit.</p> <p>➤ Akses interneti: Vetëm 46% e institucioneve publike të arsimit parauniversitar në Shqipëri kanë internet, dhe vetëm 5.3% kanë rrjet ëireless.</p> <p>➤ Udhëzues për mësimin online: ASCAP nuk ka publikuar asnjë udhëzues për zhvillimin e mësimin online, ndonëse ishte parashikuar të realizohej brenda vitit 2023.</p>	<p>➤ Duhet të rriten investimet në pajisje dhe laboratorë TIK për të përmirësuar qasjen e nxënësve në teknologjinë e informacionit dhe komunikimit.</p> <p>➤ Siguroni barazi në qasjen dhe përdorimin e teknologjisë digjitale midis shkollave për të garantuar një përvojë mësimore të barabartë për të gjithë nxënësit.</p> <p>➤ Respektoni planin veprimit për zbatimin e strategjisë kombëtare të arsimit sipas afateve të paracaktuara, duke siguruar që investimet në infrastrukturën digjitale të jenë të përfshira dhe të arritshme në të gjitha ambientet e institucioneve arsimore.</p> <p>➤ ASCAP duhet të publikojë udhëzues për zhvillimin e mësimin online për të ndihmuar mësuesit dhe nxënësit në përdorimin efektiv të teknologjisë në procesin e mësimdhënies.</p>
---	--	--

6. TABELA PËRMBLEDHËSE E ZBATUESHËMRISË SË OBJEKTIVËVE TË POLITIKAVE PËR MENAXHIMIN DHE SIGURIMIN E QILËSISË

OBJEKTIVI SPECIFIK	REALIZUESHMËRIA	REKOMANDIME
<p>Objektivi Specifik B1</p> <p>Rritja e performancës së një shkolle përmes drejtimit dhe menaxhimit profesional dhe të përgjegjshëm, duke siguruar cilësi dhe autonomi institucionale, është një sfidë e rëndësishme dhe një synim kryesor në arsim</p> <p>a. Rritjen e performancës së shkollës nëpërmjet drejtimit dhe menaxhimit profesional dhe të përgjegjshëm dhe sigurimit të cilësisë, si një shkollë autonome.</p> <p>b. Garantimin e performancës së sistemit të arsimit nëpërmjet ndërtimit të një kornize gjithëpërfshirëse të vlerësimit dhe kapaciteteve për zbatimin e saj.</p>	<ul style="list-style-type: none"> › Mungesa e drejtuesve të certifikuar: Vetëm 27.6% e institucioneve arsimore drejtohen nga individë të certifikuar nga "Shkolla e Drejtorëve". › Vlerësimi i drejtuesve: Vetëm 25.6% e drejtuesve total janë vlerësuar deri në fund të vitit 2023. › Licencimi i kopshteve private: Një pjesë e konsiderueshme e kopshteve private operojnë pa licensë, me vetëm 6.3% të institucioneve arsimore parashkollore të monitoruara deri në vitin 2023 dhe 60% prej tyre pa licensë. › Kapitali njerëzor i pashfrytëzuar: Ka një mungesë të shfrytëzimit të kapitalit njerëzor të trajnuar dhe të përgatitur për drejtim në institucionet arsimore. › Nevoja për monitorim të rritur: Duhet të rritet monitorimi dhe vlerësimi i drejtuesve dhe institucioneve arsimore për të siguruar cilësi dhe standarde të larta në arsim. 	<ul style="list-style-type: none"> › Duhet të përmirësohet procesi i rekrutimit dhe trajnimit për drejtuesit e institucioneve arsimore, duke siguruar që të gjithë drejtuesit të kenë certifikimet e duhura nga 'Shkolla e Drejtorëve' brenda një afati të përcaktuar. › Përforconi mekanizmat e monitorimit dhe rritni numrin e inspektimeve për kopshtet private, duke siguruar që të gjitha institucionet të jenë të licensuara dhe të përmbushin standartet e kërkuara për operim. › Duhet të rritet monitorimi i drejtimit të institucioneve arsimore të arsimit parauniversitar. › Përdorni më mirë kapitalin njerëzor të trajnuar për drejtim duke krijuar një databazë të individëve të certifikuar dhe duke ofruar incentiva për institucionet që emërojnë drejtues të kualifikuar dhe të certifikuar.
<p>Objektivi Specifik B2</p> <p>Sigurimi i performancës së sistemit arsimor përmes ndërtimit të një strukture</p>	<ul style="list-style-type: none"> › Implementimi i suksesshëm i Sistemit të Menaxhimit të Informacionit Parauniversitar (SMIP): Sistemi i Menaxhimit të Informacionit 	<ul style="list-style-type: none"> › Institucionet përgjegjëse duhet të rrisin transparencën dhe të sigurojnë funksionalitetin e plotë të ëeb-it të SMIAL,

<p>gjithëpërfshirëse të vlerësimit dhe përmirësimit të kapaciteteve për zbatimin e saj.</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Funksionalizimi i plotë i Sistemit të Menaxhimit të Informacionit Parauniversitar (SMIP) b. Funksionalizimi i plotë i Sistemit për Menaxhimin e Informacionit në Arsimin e Lartë (SMIAL) c. Përcaktimi i treguesve kombëtarë të arsimit d. Ndërtimi i kapaciteteve për vlerësimin e performancës së sistemit 	<p>Parauniversitar është implementuar dhe përdoret për gjenerimin e vlerësimeve të nxënësve dhe informimin e prindërve në mënyrë të vazhdueshme.</p> <ul style="list-style-type: none"> › Mungesa e transparencës dhe funksionalitetit në Sistemin e Menaxhimit të Informacionit të Arsimit të Lartë (SMIAL): Ekziston një mungesë transparence dhe një ëeb jo-aktiv për SMIAL, duke treguar se ky objektivi nuk është realizuar brenda afateve të planifikuara. › Hartimi dhe miratimi i vonuar i metodologjisë së vlerësimit të sistemit arsimor: Metodologjia për vlerësimin e sistemit arsimor është hartuar dhe miratuar jashtë afateve të parashikuara. › Njësimi i treguesve të vlerësimit të performancës: Treguesit e vlerësimit të performancës janë njehsuar përmes një urdhërese zyrtare nga Ministria e Arsimit. 	<p>duke përmbushur afatet e parashikuara në planin e veprimit dhe duke garantuar aksesin dhe përdorimin e duhur të sistemit nga të gjithë përdoruesit.</p> <ul style="list-style-type: none"> › Ministria e Arsimit duhet të sigurojë zbatimin e rregullt dhe monitorimin efektiv të metodologjisë së vlerësimit të sistemit arsimor, duke respektuar afatet e parashikuara dhe duke garantuar që të gjitha institucionet arsimore të ndjekin treguesit e njehsuar të vlerësimit të performancës. › Ministria e Arsimit duhet të vazhdojë të përmirësojë dhe të zgjerojë SMIP, duke siguruar që të gjitha shkollat dhe prindërit të kenë qasje të plotë dhe të vazhdueshme në informacionin e vlerësimeve të nxënësve dhe tematikave sipas lëndëve, për të përmirësuar transparencën dhe komunikimin në arsimin parauniversitar.
---	---	--

7. TABELA PËRMBLEDHËSE E ZBATUESHËMRISË SË OBJEKTIVËVE TË POLITIKAVE PËR ARSIMIN E LARTË

OBJEKTIVI SPECIFIK	REALIZUESHMËRIA	REKOMANDIME
<p>Objektivi Specifik C1</p> <p>Përmirësimi i cilësisë së arsimit të lartë përmes ristrukturimit të programeve të studimit, modernizimit të infrastrukturës akademike dhe zbatimit të standardeve të larta për vlerësimin institucional dhe të programeve të studimit</p> <p>a. Programet e IAL-ve ndërtohen mbi rezultatet e të nxënit dhe janë të krahasueshme me programet e IAL-ve evropiane.</p> <p>b. Përmirësimi i infrastrukturës akademike</p> <p>c. Aplikimi i standardeve të larta akademike për akreditimin e IAL-ve dhe të programeve studimore</p>	<p>› Mungesa e informacionit mbi fazën e implementimit të kodifikimit të programeve të studimit: Procesi i kodifikimit të programeve të studimit ka nisur, por mungon informacioni i detajuar mbi fazën e implementimit të këtij procesi.</p> <p>› Mungesa e transparencës në hartimin e programeve sipas rezultateve të të nxënit: Vetëm Universiteti i Arteve ka përfunduar procesin e hartimit të programeve sipas rezultateve të të nxënit, ndërsa për universitetet e tjera mungon transparenca.</p> <p>› Zbatim i vonuar dhe mungesë transparence në rishikimin e programeve të studimit: Metodologjia për rishikimin e programeve të studimit është implementuar jashtë afateve të planit të veprimit dhe karakterizohet nga mungesa e transparencës.</p> <p>› Investime të pamjaftueshme në përmirësimin e infrastrukturës universitare: Disa universitete kanë kryer investime në përmirësimin e infrastrukturës që nga viti 2021, por kjo përfshin një pjesë të vogël të institucioneve arsimore të larta. Pavarësisht planifikimit për ndërtimin e pesë kampeve studentore,</p>	<p>› Të sigurohet transparencë dhe informacion i detajuar mbi fazën e implementimit të kodifikimit të programeve të studimit, duke krijuar raporte të rregullta dhe duke ndarë ato me publikun dhe palët e interesuara.</p> <p>› Të zhvillohen udhëzime dhe mekanizma të qartë për hartimin e programeve sipas rezultateve të të nxënit, me detaje të qarta dhe të miratuara nga të gjithë universitetet.</p> <p>› Të përshpejtohet zbatimi i metodologjisë për rishikimin e programeve të studimit, duke ndjekur afatet e planit të veprimit dhe duke siguruar transparencë në çdo fazë të procesit.</p> <p>› ASCAL duhet të përfundojë ristrukturimin e Sistemit të Sigurisë së Cilësisë dhe të përmbushë angazhimet ndërkombëtare për t'u anëtarësuar në EQAR, duke ndjekur afatet dhe standardet e kërkuara.</p>

	<p>vetëm disa godina rezidencash janë ndërtuar për Universitetin e Tiranës dhe Universitetin Bujqësor të Tiranës.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Ristrukturimi i papërfunduar Sistemit të Sigurisë së Cilësisë: ASCAL nuk ka kryer ristrukturimin e Sistemit të Sigurisë së Cilësisë. ➤ Antarësimet ndërkombëtare të ASCAL: ASCAL është anëtar i asociuar në ENQA, por jo në EQAR, duke mos respektuar afatet e planit të veprimit. 	
<p>Objektivi Specifik C2</p> <p>Nxitja e përsosmërisë në mësimdhënie dhe kërkim shkencor</p> <p>a. Përmirësimi i kapacitetit të personelit akademik për mësimdhënie dhe kërkim shkencor</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Implementimi i Qendrave për Trajnim: Krijimi i qendrave për trajnimin në mësimdhënie dhe kërkim filloi në vitin 2023, pas një deklarate të Ministrisë së Arsimit dhe Sportit në 2022 për mungesë buxheti, duke reflektuar mungesë planifikimi. ➤ Pjesëmarrja e Personelit Akademik në Konferenca: UPT ka mbështetur pjesëmarrjen në konferenca dhe botime shkencore, duke rritur numrin e pjesëmarrësve nga 7 në 80 gjatë periudhës 2021-2023. ➤ Rënia e Pjesëmarrjes në Universitetin e Arteve: Pjesëmarrja e stafit akademik në programe ndërkombëtare ra ndjeshëm nga 31 në 2 gjatë periudhës 2021-2024. ➤ Rritja e Pjesëmarrjes në Universitetet e tjera: Universiteti i Bujqësisë në Tiranë dhe Universiteti i Korçës shënuan rritje të konsiderueshme në pjesëmarrjen e pedagogëve 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Të zhvillohet një plan i detajuar dhe i qëndrueshëm për krijimin dhe mbështetje të qendrave për trajnimin në mësimdhënie dhe kërkim, duke siguruar alokimin e duhur të buxhetit dhe planifikim të mirë për vitet në vazhdim. ➤ Të rritet mbështetja financiare dhe logjistike për pjesëmarrjen e stafit akademik në konferenca dhe botime shkencore në të gjitha universitetet. Kjo përfshin krijimin e një fondi të qëndrueshëm për financimin e pjesëmarrjes dhe botimeve, duke përfshirë mekanizma të thjeshtë për aplikime dhe miratime. ➤ Të intensifikohet përpjekja për të rritur pjesëmarrjen e stafit akademik në programe ndërkombëtare, duke identifikuar dhe eliminuar pengesat që

	<p>në programe ndërkombëtare gjatë periudhës 2021-2023.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Rënia e Pjesëmarrjes në Universitetin e Tiranës: Numri i personelit akademik që mori pjesë në programet Erasmus+ ra nga 214 në 135 deri në maj 2024. ➤ Pjesëmarrja në Universitetet e Durrësit dhe Vlorës: Universitetet e Durrësit dhe Vlorës shënuan rritje të numrit të pedagogëve në programe ndërkombëtare, duke reflektuar një angazhim të rritur për shkëmbime ndërkombëtare. 	<p>kontribuojnë në rënien e pjesëmarrjes.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Të krijohet një sistem monitorimi dhe vlerësimi të performancës për të ndjekur dhe analizuar trendet e pjesëmarrjes së stafit akademik në programe ndërkombëtare.
<p>Objektivi Specifik C3</p> <p>Ndërlidhja e Institucioneve të Arsimit të lartë me tregun e punës.</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Harmonizimin e programeve të IAL-ve me kërkesat e tregut të punës b. Rritjen e mundësive për punë praktike në studimet e larta c. Provimi i ndërdisiplinaritetit dhe programeve STEM 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mungesa e Regjistrimit Qendror për Studentët e Diplomuar: Masë e parashikuar për vitin 2023, krijimi i një regjistri qendror për studentët e diplomuar, nuk është realizuar. ➤ Gjurmimi i Studentëve të Diplomuar: Institucionet e arsimit të lartë përpiqen të gjurmojnë studentët e sapodiplomuar për profilet e punës nëpërmjet Zyrës së Këshillimit të Karrierës. ➤ Përshtatja e Programeve të Studimit: Universitetet kanë përshtatur programe studimi 2-vjeçare dhe të thelluara me karakter profesional. ➤ Implementimi i Programëve STEM: Programet STEM janë implementuar në 2 nga 11 universitetet publike sipas publikimeve zyrtare të Ministrisë së Arsimit. ➤ Mungesa e Të Dhënave dhe Efikasiteti i Zyrave të Karrierës: Disa universitete kanë mungesë të dhënash dhe 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Të prioritetizohet krijimi i një regjistri qendror për studentët e diplomuar për të monitoruar më mirë statusin e tyre në tregun e punës dhe për të përmirësuar planifikimin dhe mbështetje në karrierë. ➤ Të forcohet kapaciteti dhe efikasiteti i zyrave të karrierës në universitete për të ofruar mbështetje më të mirë dhe të dhëna të plota për studentët e punësuar. Kjo përfshin trajnimin e stafit dhe zhvillimin e platformave të avancuara për mbledhjen dhe analizën e të dhënave. ➤ Të rishikohen dhe përshtaten programet e studimit për të siguruar përputhshmëri më të mirë me nevojat e tregut të punës. Të bëhet një analizë e detajuar e kërkesave të sektorëve të ndryshëm dhe

	<p>efektiviteti i zyrave të karrierës është i kufizuar, me disa universitete që nuk disponojnë të dhëna për studentët e punësuar.</p> <p>› Ndryshime në Trendin e Punësimit të studentëve nga universitetet publike: Universiteti i Gjirokastrës ka pësuar rënie të numrit të të punësuarve, ndërsa Universiteti i Vlorës ka rritur këtë numër. Universiteti i Korçës ka patur rënie në përputhshmërinë e studentëve të punësuar me profilin e tyre. Universiteti i Durrësit ka shumicën e studentëve të punësuar në sektorin privat, dhe Universiteti i Sporteve ka numër shumë të vogël të studentëve të punësuar. Universiteti i Mjekësisë punëson shumicën e studentëve në sektorin shëndetësor publik.</p>	<p>të integrohen këto nevoja në programet e studimit.</p> <p>› Të zhvillohen strategji të personalizuar për të adresuar variacionet në trendet e punësimit midis universiteteve të studentëve të tyre të sapodiplomuar, duke përfshirë asistencë më të thelluar të tyre në gjetjen e pozicioneve të punës.</p>
<p>Objektivi Specifik C4</p> <p>Sigurimi i ndershmërisë akademike, transparencës dhe përgjegjshmërisë në arsimin e lartë.</p> <p>a. Sigurimi i transparencës dhe zbatimi i praktikave të mira të integritetit akademik në IAL</p>	<p>› Struktura Kolegjiale për Integritetin Akademik: Janë ngritur struktura si Këshilli i Etikës, Komisioni për Promovimin e Personelit Akademik dhe Komisioni i Përhershëm për dhënien e gradës "Doktor" për të monitoruar zbatimin e kodeve dhe rregulloreve të integritetit akademik.</p> <p>› Përdorimi i Sistemeve Elektronike Anti-Plagjiaturë: Ligji nr. 80/2015 dhe VKM nr. 777/2018 kërkojnë nga IAL-të vendosjen e sistemeve anti-plagjiaturë. Vetëm Universiteti i Mjekësisë, Universiteti i</p>	<p>› Të gjitha institucionet e arsimit të lartë duhet të adoptojnë dhe përdorin platforma elektronike anti-plagjiaturë për të siguruar integritetin akademik.</p> <p>› Të forcohen dhe monitorohen strukturat kolegjiale si Këshilli i Etikës, Komisioni për Promovimin e Personelit Akademik dhe Komisioni për dhënien e gradës "Doktor" për të siguruar zbatimin efektiv të kodeve dhe rregulloreve të integritetit akademik. Kjo përfshin rritjen e transparencës dhe</p>

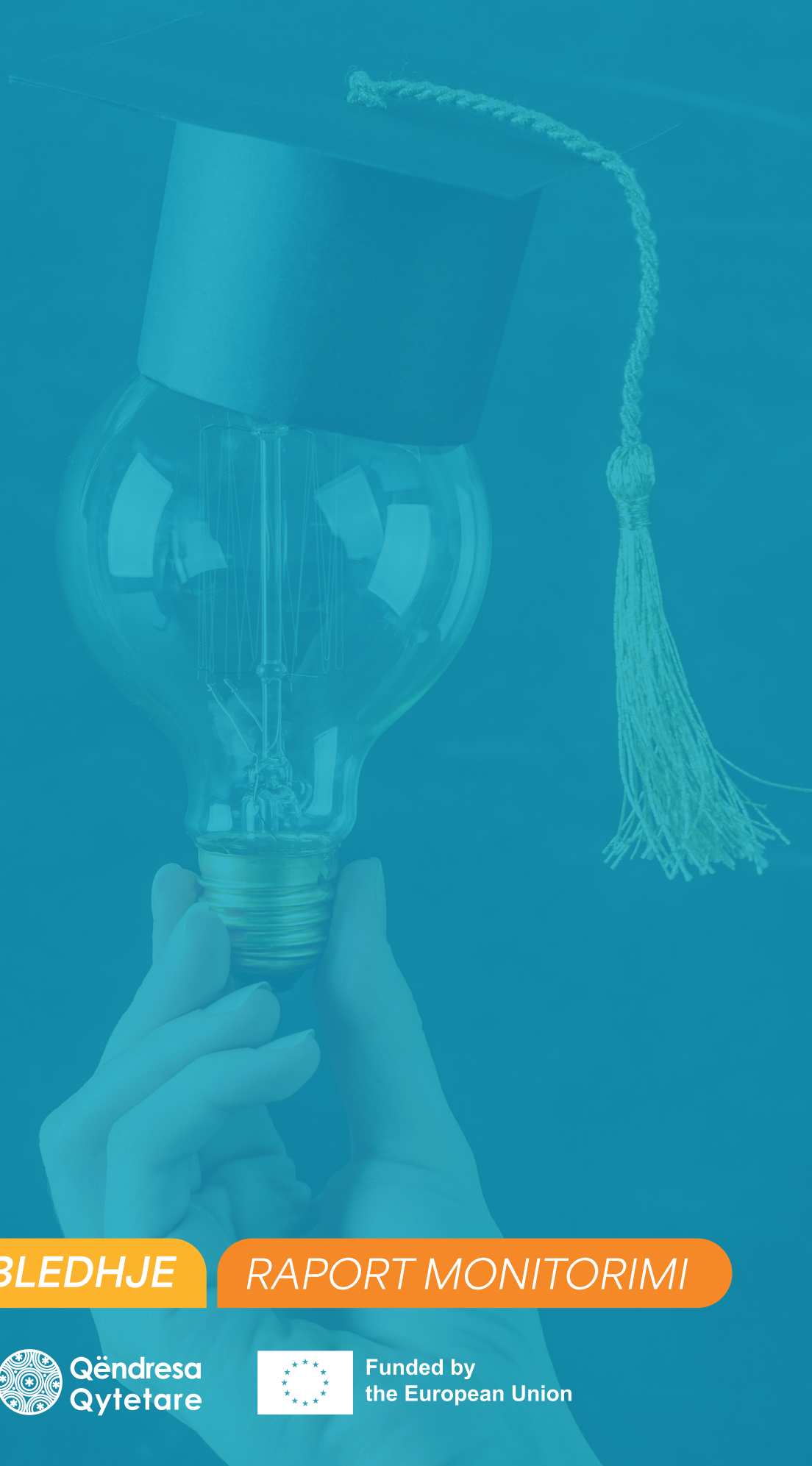
	<p>Arteve dhe Universiteti Politeknik i Tiranës përdorin platformën Akademia, ndërsa 7 nga 11 universitete nuk kanë një platformë të tillë.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Mungesa e Programeve Anti-Plagjiaturë: Universiteti i Tiranës, Universiteti i Sporteve, Universiteti i Durrësit, Universiteti i Korçës dhe Universiteti i Vlorës nuk kanë programe elektronike anti-plagjiaturë, duke cënuar integritetin akademik dhe moszbatuar dokumentin strategjik. ➤ Hartimi dhe Miratimi i Kodeve të Etikës: Dokumenti strategjik parashikon përmbylljen e hartimit të kodeve etike deri në vitin 2023. Vetëm Universiteti i Mjekësisë dhe Universiteti i Korçës kanë miratuar kode të etikës në vitin 2022, ndërsa pjesa më e madhe e universiteteve kanë kode të miratuara më parë. 	<p>raportimit të rregullt të veprimtarive të këtyre strukturave.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Të gjitha universitetet duhet të përfundojnë dhe të miratojnë kodet e etikës në përputhje me dokumentin strategjik.
<p>Objektivi Specifik C5</p> <p>Rritja e statusit socio-ekonomik të studentëve përmes ofrimit të shërbimeve cilësore dhe formave të ndryshme të ndihmës financiare.</p> <p>a. Pasurimi dhe përmirësimi i shërbimeve për studentët</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mbështetje Financiare për Studentët: Sipas ligjit nr. 80/2015 dhe VKM nr. 903/2016, studentët e ciklit të parë të studimeve me mesatare 9-10 dhe ata në nevojë përfitojnë mbështetje financiare prej 10,000 lekë çdo muaj. ➤ Marrëveshje 3-palëshe për Mbështetje Financiare: VKM nr. 386/2022 dhe VKM nr. 448/2024 lejojnë studentët të nënshkruajnë marrëveshje 3-palëshe për mbështetje financiare, me kushtin e 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ministria e Arsimit dhe universitetet duhet të krijojnë një sistem të mbikëqyrjes dhe mbështetjes për studentët që nënshkruajnë marrëveshje 3-palëshe, për të siguruar që ata të përfitojnë nga mbështetja financiare dhe të përmbushin kushtet e kontributit 3-vjeçar në Shqipëri. ➤ Universitetet duhet të rishikojnë dhe përmirësojnë procesin e

<p>b. Mbështetja e studentëve për përmirësimin e arritjeve akademike</p>	<p>kontributit 3-vjeçar në Shqipëri pas përfundimit të studimeve. Në vitin akademik 2022-2023, 34 studentë nga Universiteti i Tiranës nënshkruan marrëveshje, por vetëm 11 vazhduan të marrin mbështetje në 2023-2024.</p> <p>➤ Shpërndarja e Bursave në Universitete: Universiteti Politeknik i Tiranës shpërndau 700 bursa për studentët me mesatare 9-10 dhe 449 bursa për studentët në nevojë në periudhën korrik-dhjetor 2023. Në 2022-2023, vetëm 2 nga 21 studentë të aplikuar për degët prioritare përfituan bursa, ndërsa në 2023-2024, 14 nga 65 studentë përfituan bursa.</p> <p>➤ Rritje dhe Rënie në Përfituesit e Marrëveshjeve: Universiteti i Mjekësisë nënshkroi marrëveshje 3-palëshe me 47 studentë në 2022-2023, por vetëm 4 vazhduan në 2023-2024. Në vitin akademik 2023-2024, 56 studentë të rinj nënshkruan marrëveshje. Universiteti Bujqësor i Tiranës pati një rritje të përfituesve nga 11% në 2022-2023 në 23% në 2023-2024. Universiteti i Korçës miratoi 24 kuota nga 150 studentë të regjistruar.</p> <p>➤ Praktika Studentore dhe Shërbimet për Studentët: Shumica e institucioneve të arsimit të lartë kanë nënshkruar marrëveshje dy-palëshe me institucione publike dhe private për praktika studentore. Shërbimet e kartës së</p>	<p>aplikimit dhe shpërndarjes së bursave, duke siguruar transparencë dhe barazi në përzgjedhjen e përfituesve.</p> <p>➤ Ministria e Arsimit dhe Sportit, Njësitë e Vvetëqëverisjes Vendore dhe universitetet duhet të sigurojnë buxhetimin dhe implementimin e shërbimeve të kartës së studentit, duke ofruar lehtësira dhe përfitime reale për studentët.</p>
--	---	--

	<p>studentit mbeten të pabuxhetuara dhe paimplementuara. Institucionet ofrojnë shërbime lehtësuese përmes faqeve zyrtare të internetit dhe sekretarive mësimore.</p>	
<p>Objektivi Specifik C6</p> <p>Internacionalizimi i arsimit të lartë në Shqipëri dhe përfshirja në Hapësirën Evropiane të Arsimit të Lartë (EHEA)</p> <p>a. Nxitjen e IAL-ve për të hapur programe studimi të përbashkëta me IAL-të evropiane ose programe në gjuhën angleze</p> <p>b. Nxitjen e IAL-ve për pjesëmarrje në projekte ndërkombëtare të bashkëpunimit akademik</p> <p>c. Ofrimin e programeve studimore ndërkombëtare në Shqipëri</p> <p>d. Shtimin e mobilitetit të studentëve dhe personelit akademik</p>	<p>› Programe Studimi dhe Bashkëpunime Ndërkombëtare: Universitetet shqiptare ofrojnë një numër të kufizuar programesh studimi në gjuhë të huaja dhe bashkëpunime ndërkombëtare, me Universitetin e Tiranës dhe Universitetin Politeknik të Tiranës më aktive në këtë drejtim.</p> <p>› Përqindja e Ulët e Studentëve të Huaj: Përqindja e studentëve të huaj në universitetet shqiptare është shumë e ulët, rreth 0.6% ose më pak të numrit total të studentëve, duke treguar se institucionet nuk janë mjaft tërheqëse për studentët ndërkombëtarë.</p> <p>› Pjesëmarrja e Ulët në Programe Shkëmbimi: Numri i studentëve shqiptarë që marrin pjesë në programe shkëmbimi ndërkombëtare është gjithashtu i ulët, më pak se 1% e numrit total të studentëve, duke treguar një angazhim të kufizuar në shkëmbimet akademike ndërkombëtare.</p> <p>› Problematika në Realizimin dhe Transparencën e Projekteve Ndërkombëtare:</p>	<p>› Universitetet shqiptare duhet të zgjedhin dhe zgjerojnë ofertën e programeve të studimit në gjuhë të huaja dhe të nxisin bashkëpunimet ndërkombëtare.</p> <p>› Institucionet e arsimit të lartë duhet të nxisin pjesëmarrjen e studentëve dhe stafit në programe shkëmbimi ndërkombëtare përmes fushatave informuese dhe mbështetjes financiare.</p> <p>› Universitetet duhet të përmirësojnë transparencën dhe menaxhimin e projekteve ndërkombëtare duke publikuar rregullisht raportet mbi shpenzimet dhe rezultatet e arritura. Krijimi i një sistemi të qartë për monitorimin dhe vlerësimin e projekteve do të sigurojë që fondet të përdoren në mënyrë efektive dhe të maksimizohet ndikimi pozitiv në institucionet arsimore.</p>

	<p>Shumica e universiteteve kanë buxhete për projekte ndërkombëtare, por shumë fonde mbeten të pashpenzuara. Institucionet shpesh nuk janë transparente për shpenzimet dhe rezultatet e projekteve ndërkombëtare, duke e bërë të vështirë vlerësimin e efektivitetit të investimeve.</p>	
<p>Objektivi Specifik C7</p> <p>Avancimi i infrastrukturës së Teknologjisë së Informacionit dhe Komunikimit (TIK) dhe shërbimeve digjitale për Institucionet e Arsimit të Lartë (IAL) publike</p> <p>a. Përmirësimin e infrastrukturës së TIK-ut në IAL dhe i vizibilitetit në ëeb</p> <p>b. Nxitjen e IAL-ve për të organizuar mësimin në distancë dhe të nxënit të kombinuar</p> <p>c. Ofrimin e shërbimeve digjitale cilësore për studentët</p>	<p>➤ Mungesa e një Sistemi të Unifikuar për Shërbimet Digjitale: Universitetet publike të arsimit të lartë përdorin platforma të ndryshme si e-student, UVMS dhe PITAGORA për menaxhimin e proceseve akademike dhe administrative, duke mos pasur një sistem të unifikuar.</p> <p>➤ Akses i Kufizuar në Internet Wireless: Pajisja me internet ëireless në godinat universitare është e pjesshme dhe studentët raportojnë vështirësi në aksesin në internet brenda institucioneve.</p> <p>➤ Mungesa e Laboratorëve të Digjitalizuar: Vetëm disa universitete, si Universiteti i Durrësit dhe Universiteti Politeknik i Tiranës, kanë laboratorë të digjitalizuar për përmirësimin e aftësive praktike të studentëve, të cilët janë të rëndësishëm për zhvillimin akademik.</p>	<p>➤ Ministria e Arsimit dhe Sportit duhet të iniciojë krijimin e një sistemi të unifikuar digjital për të gjitha universitetet publike, duke integruar platforma si e-student, UVMS dhe PITAGORA në një platformë të vetme.</p> <p>➤ Universitetet duhet të investojnë në infrastrukturën e internetit ëireless për të siguruar akses të plotë dhe cilësor në të gjitha godinat universitare.</p> <p>➤ Universitetet duhet të prioritojnë investimet në krijimin dhe modernizimin e laboratorëve të digjitalizuar për të gjitha fushat e studimit. Këta laboratorë janë thelbësorë për zhvillimin praktik dhe akademik të studentëve, duke përmirësuar aftësitë e tyre teknike dhe duke i përgatitur më mirë për tregun e punës.</p>

PËRMBLEDHJE

RAPORT MONITORIMI

Qëndresa
Qytetare

Funded by
the European Union